

mange Maader omgaaes. I Reglen ser man meget sjeldent, at større, betydningsfulde Mænd ude i Landet behøve at høre sig for denne Pligt; de kunne paa en eller anden Maade frigjøre sig for den. Jeg tror, at jeg kan slutte med disse Bemærkninger.

Nimestad: Jeg skal ligesom de to andre ærede Taler lade det Spørgsmaal ligge, som der unegtelig kunde være nogen Anledning for mig til at drøfte, hvorvidt der har været tilstrækkelig Grund til at styde disse Bestemmelser, som her foreligge, frem til særskilt Behandling, forinden Omordningen af vor Proces kommer til at foreligge; thi under alle Omstændigheder maa det jo erkendes, at flere af disse Bestemmelser, som dette Lovudkast omhandler, ere af den Bestaaffenhed, at de kun staa i en fjernere Forbindelse med — ja, i Grunden med enhver som helst Processordning, og om dem alle vil det vel gælde, i alt Fald maaske med en enkelt Undtagelse, at der ikke ved dem er Noget som helst præjudiceret med Hensyn til en hvilken som helst fremtidig Ordning af Processen. Ligesom jeg derfor ikke skal indlade mig paa dette Spørgsmaal, skal jeg heller ikke gaa ind paa nogen udsørlig Drøftelse om, hvorvidt der overhovedet kan være Grund til at holde paa det, som i Grunden er Principet i den nuværende Forligsmægling, nemlig Principet om tvungen Forligsmægling, Tvungen til at underkaste sig Forligsprøven. Jeg tror nemlig, at der om dette Spørgsmaal her i Landet ikke er synderlig delte Meninger; jeg tror virkelig, at der hos Alle i det Hele er en udbredt Anskuelse om, at man ikke bør kaste denne Institution bort, som man ser har baaert meget gode Frugter, og af hvilken man i Virkeligheden ikke kan siges at have følt nogen videre Ulempe. Det ærede Medlem, der først talte (Beth), syntes jo vel at ville udtale sig derimod; thi ganske vist var den korte Mening af hans lange Tale mig ikke aldeles klar; men jeg tror dog ikke at tage feil, naar jeg mener, at hans væsentlige Hensigt var at udtale sig mod tvungen Forligsmægling, og naar han spurgte, hvor man havde ventet at faae Udtalelser af en Folkemening imod den, hvilket der var blevet henvist til, og i den Anledning bemærkede, at den ærede Minister vel ikke vilde vente saadanne fra Folkemøder, der holdtes rundt om i Landet, da er det Noget, jeg maa give ham ganske Ret i. Det, man der taler om, er ganske vist om alt Andet, end hvorledes man skal komme til Forlig, men det er vist heller ikke derfra, at man egentlig har ventet at høre saadanne Røster. Men man kan jo vistnok komme til Rundskab om, hvad der i saa Henseende rører sig i Folket, uden just at maatte ty til disse Folkemøder, og jeg tror, at den ærede Minister har Ret i, at man kan fornemme, at der ikke hos Befolkningen er noget Onske om at se Forligsinstitutionen afføstet,

og hvad man har anført her i Thinget idag, har ganske vist kun bestyrket dette. Naar det ærede Medlem mente, at der i den tvungne Forligsmæglings Princip laa et Brud paa Selvfstyrelsens Princip, tror jeg, at han i den Henseende gjorde sig skyldig i et logisk TankeSpring; thi vel kan man villig indrømme ham, at det i Reglen bør være Principet, at enhver Mand bør være raadig over sine private Affærer, men derfra at ville slutte, at han ogsaa, hvor der er Tale om, hvorledes han skal gjennemføre sin Ret for Domstolene ad Rettens Vej, skulde være raadig i enhver Henseende over, hvorledes det skulde gaa for sig, vilde dog unegtelig være en Sætning, som man ikke kunde faae ud af Selvfstyrelsens Princip. Det ærede Medlem har, som han allerede fra andre Sider er blevet gjort opmærksom paa, derved overset, at der ogsaa er en Modpart, hvis Tare der maa tages Hensyn til. Man vilde ligesaa godt kunne slutte, at Vedkommende forlanger Processmaaden ordnet ganske, som han vilde, som den Slutning, det ærede Medlem gjorde. Kun forsaavidt som Parterne ikke kunne enes om at forbigaa Forligsprøve, kan der være Noget i det ærede Medlems Paastand, men dette er det mindre Væsentlige. Som sagt, jeg skal ikke indlade mig derpaa; men naar disse større Stridspunkter altsaa holdes ude af Betragtning, bliver der kun det tilbage, om man anser de enkelte Forandringer i Forligsordningen, som her foreslaas, for at være virkelige Forbedringer, det er det ene Spørgsmaal, og det andet er, om man ikke, naar denne Sag drages frem tillige finder, at andre Punkter maatte tages frem, til Overveielse og Behandling. I den Henseende skal jeg, hvad det første angaar, sige, at jeg i det Hele taget finder de Bestemmelser, som her foreslaas, tilfredsstillende, og for en Del istand til at afhjælpe de virkelig tilstedeværende Onder, om end enkelte af dem ere af den Bestaaffenhed, at de ikke just kunne siges at være preskerende. Men det er fortrinnsvis Bestemmelserne i §§ 4 og 7, som jeg tillægger megen Betydning til at fjerne Formalitetsrøvl og Formalitetstvistigheder, som i en utilladelig Grad have trængt sig ind i vor Proces. Der har ganske vist i den senere Tid været Arbeidet fra adskillige Dommeres Side mod den Retning, der kun altsor meget har gjort sig gjældende tidligere til at hænge sig i Forligslovgivningens Udtryk og Ord og benytte dem som Grund til at paa-staa Sagen afvist, Noget, hvorved Forligsinstitutionen, der skulde være en Støtte og en Hjælp for Folk, tværtimod bliver forvandlet til en formelig Snare for dem. Men der er endnu bestandig mere tilbage deraf, og Bestemmelserne i §§ 4 og 7 ville i den Henseende være af megen Betydning. Den nærmere Redaktion skal jeg paa dette Standpunkt selvsølgelig ikke indlade mig paa. Heller ikke tror jeg, at man kan Andet end billige Bestemmelserne i § 2, og der maa jeg i Modsetning til den ærede sidste Taler (Clausen) fremhøve, at det virkelig